

וכך סיפר מרן בערוב ימיו. כשהייתי צעיר, הייתי בא כל ליל שבת אחרי התפילה לעשות קידוש. עד שמסדרים ועד שיושבים, היתה לי גמרא ביד והייתי גומר עמוד, שני עמודים, שלושה עמודים, כמה שיכול. בנתיים עד שיגידו שלום עליכם ואשת חיל מי ימצא, הייתי גומר עמוד ועוד עמוד, גמרות שלמות גמרות בצורה הזאת.

לימוד לאור הירח

באחד הלילות איחר הנער הרך להגיע לבית הוריו, ובני הבית לא שמעו את דפיקותיו. ישב הנער על מדרגת החצר, ולאור הלבנה שהיתה במלואה, שינן את תלמודו עד אור הבוקר.

כאשר העוני היה רב בבית הוריו, רצה האב שגם בנו עובדיה יעזור לו בפרנסת המשפחה. נתן לו שק סוכר והניחו בשוק, כדי שימכור את הסוכר. בלילה חזר העילוי עם שק ריק. שאלו אביו, והיכן הכסף. ענה הבחור המתמיד, אני ישבתי ולמדתי, ולא שמת לב מי בא ולקח את הסוכר. ראה האב שאין בנו עובדיה מתאים לעבודה, עזבו לנפשו והניחו ללמוד תורה כחפצו.

מרן והרב שלום כהן במעמד ועתה כתבו לכם, ירושלים תשס"ז

באחד הימים, בגלל פרעות הערבים, עברה הישיבה ללמוד בבית הכנסת סילוורה. בימים טרופים אלו עשו הבחורים לעצמם חופשה בת עשרה ימים. אך מרן זצ"ל, שלא היה אצלו מושג של נופש כלל וכלל במשך כל ימי חייו, נשאר לבדו בבית הכנסת, והחל ללמוד בהתמדה רבה מסכת בבא קמא. כאשר חזרו הבחורים מחופשתם, מצאוהו אווזו כבר בדף צ"ט. כך ניצל את זמנו עד שהספיק ללמוד בימים מועטים תשעים ושמונה דפי גמרא.

שבת בספרייה

בימי ששי נהג מרן זצ"ל לקום באשמורת הבוקר כדי להתפלל עם הנץ החמה. לאחר התפילה היה מסתגר בספרייה של בית הכנסת שושנים לדוד, שבשכונת בית ישראל בירושלים, והיה לומד ספרי שו"ת (שאלות ותשובות) בהלכה ברציפות, במשך כל שעות היום עד כניסת השבת. גבאי בית הכנסת שחשש שמא יקח הבחור הצעיר מן הספרים יקרי הערך לביתו, סירב להרשות לו לשבת בספרייה שעות רבות כל כך. רק לאחר הפצרות מרובות נעתר לבקשתו, בתנאי שהוא (הגבאי) ינעל את דלת הספרייה מבחוץ, וסמוך לכניסת השבת יפתח לו את הדלת, כדי שיצא לקבלת שבת ולתפילת ערבית.

ביום ששי אחד שכח הגבאי את הבחור היושב ולומד בספרייה, ולא פתח את הדלת בכניסת השבת. באותו יום, היה השקדן הצעיר שקוע בתשובה מעניינת, עד שלא הבחין שכבר נכנסה השבת. בנתיים התפלל הציבור ערבית והלך לביתו. כשהבחין הצעיר בכך, החל דופק בחזקה על הדלת. הדפיקות נמשכו שעה ארוכה, עד אשר הגיע קולן לאזני השכנים. השכנים הלכו מיד לביתו של הגבאי, שבא במרוצה ופתח את הדלת לעילוי הצעיר, ובפיו בקשת סליחה על כך ששכח לפתוח את הדלת. בעקבות מאורע זה, החליטה הנהלת בית הכנסת שלא לנעול יותר את דלת הספרייה בפני העילוי הצעיר, והותר לו להיכנס לשם בכל עת שיחפוץ.

ספר בהשאלה ליומיים

שח מוכר ספרים בחנות ותיקה לספרי קודש בירושלים. לפני שנים רבות בא אלי נער צעיר, וביקש ממני ספר יקר ערך, שלא היה מצוי כל כך בחנויות הספרים. כששמע את מחירו הגבוה של הספר, וראה שאין בכוחו לשלם מחיר זה, ביקש ממני להשאיל לו את הספר ליומיים. הסכמתי לכך, ולאחר יומיים השיב לי את הספר. מאז היה עושה כן לעיתים קרובות, היה משאיל ממני ספרים, ומחזיר אותם כעבור יומיים. פעם אחת כשהחזיר לי

את אחד הספרים שאלתיו, מה אתה כבר יכול לעשות בספר במשך יומיים. השיב לי אותו הנער, כיון שאיני יכול לקנותו, והספר נחוץ לי מאד, ישבתי במשך יומיים אלו ולמדתי את כל הספר בעל פה, מתחילתו ועד סופו. עכשיו שהספר מונח בראשי, שוב איני זקוק לו.

סיים אותו מוכר ספרים את סיפורו ואמר, אותו נער לא היה אלא העילוי של ישיבת פורת יוסף באותם הימים, אשר לימים נעשה לאחד מגדולי הדור, הלא הוא מרן הגאון רבינו עובדיה יוסף.

לימוד בזמנים מיוחדים

התמדתו של מרן זצ"ל לא ידעה זמנים, ואז זאת ניתן לראות בתאריכים של כתיבת תשובותיו. כך למשל, אנו מוצאים בשו"ת יביע אומר (חלק ז' סימן נ"ד) תשובה שנכתבה במוצאי יום הכיפורים תשמ"ח. בזמן שכולם עייפים מהצום והתפילות והולכים לנוח, ומרן זצ"ל ללא ספק היה עייף שבעתיים, כיון שהיה רגיל להוריד דמעות כנחל בתפילות וביודוי יום הכיפורים, לא הלך לנוח, אלא ישב וכתב תשובה בהלכה.

מתוך עיון בפרוטוקולים אשר בבית הדין בפתח תקוה, מהתקופה בה מרן זצ"ל היה חבר בית הדין, הבחין הראשון לציון, הרה"ג שלמה משה עמאר שליט"א, כי מרן עסק בענייני בית הדין בזמנים לא זמנים. הרב מצא שם פרוטוקול הנושא את התאריך יום חמישי י"ג ניסן, ובו נכתב כי ביום זה הגיעו בני זוג להתגרש. דיין אחר בודאי היה דוחה את הדיון עד לאחר הפסח, שהרי בלילה עורכים בדיקת חמץ, ולמחרת זהו ערב פסח שחל בשבת וההכנות רבות. אבל משהבחין מרן זצ"ל כי העניין דחוף, ויפה שעה אחת קודם לסדר את הגירושין, כתב החלטה בכתב ידו, להזמין למחרת את הצדדים עם העדים לבירור השמות. ואכן למחרת, ערב שבת וערב פסח, הגיע מרן זצ"ל לבדו לבית הדין, ערך הסכם גירושין בין בני הזוג, קיבל את העדים לבירור השמות, וסידר להם את הגט. כתב הפרוטוקולים לא היה ביום זה, לפיכך כתב מרן את הפרוטוקול בכתב ידו. מתוך הפרוטוקול נראה כי מרן זצ"ל לא עזב את בית הדין לפני השעה שלוש או ארבע אחר הצהריים.

מעניין לעניין באותו עניין נציין, כי פעם בא יהודי בערב חג הפסח בשעות הצהריים לביתו של מרן זצ"ל, בזמן שההכנות רבות לעריכת ליל הסדר וטיפול בילדים, וראהו שקוע בתלמודו, ועשרות ספרים פתוחים לפניו. הגיב אותו האיש בהתפעלות, איך אפשר ללמוד

בשעה כזו. נענה מרן והשיב לו, מה אתה מתפעל ממני. עליך להתפעל מהרבנית, שמוכנה ליטול על עצמה את כל עול הבית, ולאפשר לי ללמוד בלי הפרעה.

שלי ושלכם שלה הוא

מרן זצ"ל למרות גדולתו התורנית, ועיסוקו הרב בהנהגת כלל ישראל, זאת הודות למידותיו הנאצלות, היה מוצא את הפנאי להקהיל קהילות ולהרביץ תורה ברבים. היה זה מפעלים כל פעם מחדש, לחזות במעמד הנשגב כשהיה מגיע לעירנו פתח תקוה, ולראות את ההמונים הנרגשים מנער ועד זקן, ואת התבטלותם המוחלטת למרן. אנשים שאינם נמנים על חוגי בני התורה, היו מזילים דמעות חמות על פניהם, כשהיו שומעים את מרן זצ"ל מדבר אודות חינוך הילדים, טהרת הבית. זהו אחד הרגעים הגדולים, שכל ימי חיי עולים ומעלים בי את הרגש האבהי של מרן זצ"ל.

יהי רצון מלפני המקום ברוך הוא, שנזכה לחזות בבניין בית מקדשנו ובתחיית המתים, בחיינו ובימינו, אמן.

